

НАПРЯМ 5. КУЛЬТУРНА ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В ФОКУСІ

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-302-9-38>

Гнедкова О. Г.,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри зарубіжної філології*

*Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського
м. Київ, Україна*

Хоменко О. А.,

старший викладач кафедри зарубіжної філології

*Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського
м. Київ, Україна*

ПРОБЛЕМА ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ГАЗЕТНИХ ТЕКСТІВ

Головною ознакою сучасного розвиненого суспільства є наявність широко функціонуючих засобів масової інформації (преси, телебачення, мережі інтернет). Засоби масової інформації займають значну частину соціального та культурного життя сучасної людини. Однією з найдавніших форм засобів масової інформації є преса. Вона незалежна, потенційно здатна виступати в якості самостійної сили. Преса займає важливе місце в культурному і політичному житті країни, допомагаючи людині орієнтуватися в навколишній дійсності. Тому питання оперативності та адекватності висвітлення інформації в пресі посідає важливе місце в нашому житті.

Публіцистичний стиль – це функціональний стиль мови, який відображено як в усній так і в писемній формі. Традиційно дослідники виділяють підстилі публіцистичного стилю: газетно-публіцистичний, агітаційний, політико-ідеологічний, масово-політичний [2, с. 53]. Мова преси орієнтується на загальнолітературні норми з певними соціальними та мовними стереотипами [5, с. 323].

Традиційно найбільш важливими функціями газетно-інформаційного стилю визнають маніпулятивну та інформативну функції, що зумовлює постійно зростаючий інтерес дослідників-філологів та перекладачів до цієї теми. У зв'язку з цим особлива увага приділяється

поняттю еквівалентності при перекладі текстів публіцистичного спрямування.

Питанню еквівалентності та адекватності перекладу публіцистичного матеріалу приділяють увагу багато дослідників, серед яких: В. М. Комісаров, Я. І. Рецкер, В. І. Тархов, А. А. Тертичний, І. В. Арнольд, Ю. В. Пів-вуєва, Т. А. Казакова, О. В. Федоров, Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, Р. П. Зорівчак, Г. І. Беженарь, І. К. Белодед, І. Н. Волкова, М. Н. Володіна, Б. Н. Головін, Р. Ю. Коробін, А. С. Д'яков, О. Д. Огуй, В. П. Даніленко, Є. Г. Піріков, Д. С. Лотте.

Розглядаючи переклад газетно-інформаційних текстів зауважимо, що вони здебільшого перекладаються в реферативному вигляді. А головним завданням перекладача є максимально повна передача змісту оригіналу.

Під еквівалентністю, у теорії перекладу слід розуміти збереження відносної рівності змістовної, семантичної, стилістичної і функціонально-комунікативної інформації, що міститься в оригіналі і перекладі [4, с. 187]. Варто особливо підкреслити, що еквівалентність оригіналу і перекладу – це насамперед спільність розуміння інформації, що міститься в тексті, включаючи й ту, що впливає не тільки на розум, але і на почуття реципієнта і яка не тільки експліцитно виражена в тексті, але й імпліцитно віднесена до підтексту.

Для успішного перекладу газетного тексту перекладач повинен зрозуміти сенс змісту, визначити комунікативну задачу тексту і вивчити його структуру. Йому також необхідно володіти великими фоновими знаннями і враховувати, на яку цільову аудиторію розраховане газетне повідомлення. Перше з чим стикається перекладач в даному випадку це переклад заголовку, адже саме на це потенційний покупець звертає увагу.

Наявність односкладних речень є широкоживим в газетних заголовках. Наявність одного головного члена є характерною ознакою односкладних речень, які для повноти і своєрідного характеру своєї синтаксичної будови та об'єктивно-суб'єктивного змісту не потребують доповнення їх іншими головними членами [3, с. 34].

Іншою актуальною проблемою еквівалентного перекладу є вживання фразеологізмів в текстах статей. Фразеологізми не перекладають дослівним перекладом, тому перекладач має розглядати фразеологізми як єдине семантичне ціле з метою відшукати відповідний фразеологізм в мові перекладі. Якщо відповідника не існує, перекладач має зберегти образність шляхом заміни ідіоми на фразеологічну єдність.

Вимога максимально точної передачі газетно-публіцистичного тексту на іншу мову вступає в протиріччя з можливістю відобразити

всю його своєрідність засобами мови перекладу. Так, найчастіше доводиться відмовлятися від перекладу специфічних рис тексту, пов'язаних з граматичним і синтаксичним рядом оригіналу; технічно такий переклад у багатьох випадках можливий, але зазвичай пов'язаний з необхідністю жертвувати зв'язністю і ясністю тексту.

Досягнення еквівалентності не завжди можливо. В теорії перекладу виділяють ще й безеквівалентну лексику [1, с. 57]. Її перекладають за допомогою таких способів, як транскрипція, транслітерація, калькування та описовий переклад.

Отже, поняття адекватність поєднує передачу стилістичних і експресивних відтінків оригіналу, а еквівалентність орієнтована на відповідність створюваного в результаті міжмовної комунікації тексту визначеним параметрам, що задаються оригіналом. Тобто, вимога еквівалентності носить максимальний характер або стосовно тексту в цілому, або стосовно його окремих аспектів. Врахування специфічних особливостей газетно-інформаційного стилю є одним з головних факторів для досягнення перекладацької еквівалентності. При перекладі важливо враховувати відмінності і особливості функціональних стилів. Сприйняття сенсу тексту багато в чому залежить від стилістичного забарвлення підібраних слів, тож перекладачеві слід підбирати необхідні еквіваленти з урахуванням смислового змісту тексту.

Список використаних джерел:

1. Влахов С., Флорін С. Неперекладне в перекладі. М. : Вища школа, 1986. 416 с.
2. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності: стилістика та культура мови). Київ : Довіра, 1999. 431 с.
3. Коваленко А. М. Заголовок англомовного журнального мікротексту-повідомлення: структура, семантика, прагматика : дис. канд. філол. наук : Київськ. нац. лінгв. ун-т. Київ, 2002. 187 с.
4. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу. Київ : Освіта, 1987. 234 с.
5. Українська мова: Енциклопедія. Київ : Вид-во «Укр. Енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2000. 752 с.